

Research Paper

Health Information Seeking Behaviors of Pregnant Women Referred to the Health Centers in Bushehr, Iran

Shohreh Seyyed Hossini¹ , Sareh Ebrahimi Davvasi¹ , Fatemeh Najafi Sharjiabad² , Zahra Khosravi¹ , *Abdolrasool Khosravi¹

1. Department of Medical Library and Information Science, Faculty of Paramedicine, Bushehr University of Medical Sciences, Bushehr, Iran
2. Department of Environmental Health, Faculty of Health, Bushehr University of Medical Sciences, Bushehr, Iran.

Citation Seyyed Hossini Sh, Ebrahimi Davvasi S, Najafi Sharjiabad F, Khosravi Z, Khosravi A. [Health Information Seeking Behaviors of Pregnant Women Referred to the Health Centers in Bushehr, Iran (Persian)]. *Journal of Modern Medical Information Sciences*. 2022; 8(2):114-125. <https://doi.org/10.32598/JMIS.8.2.4>

<https://doi.org/10.32598/JMIS.8.2.4>

Article Info:

Received: 01 Dec 2021

Accepted: 09 Apr 2022

Available Online: 01 Jul 2022

Key words:

Health, Information seeking Behavior, Pregnant Women

ABSTRACT

Objective Teaching health information seeking skills to pregnant women can improve their health knowledge, self-care ability, and preventive behaviors. This study aims to survey the health information seeking behaviors of pregnant women referred to health centers in Bushehr, Iran.

Methods This descriptive-analytical study with cross-sectional design was conducted in 2020 on 306 pregnant women referred to health centers in Bushehr, Iran who were selected using stratified random sampling method. Data were collected using a Health Information seeking Behavior Questionnaire and analyzed in SPSS v. 24 software using Chi-square test and Fisher's exact test.

Results The findings showed that 25% of pregnant women had favorable health information seeking behavior, and 75% had unfavorable information seeking behavior. There was a significant relationship between the educational level of pregnant women and their health information seeking behaviors ($P=0.04$). The rate of unfavorable information seeking behavior in women with no history of abortion was 72.1%; in women with a history of abortion, it was 77%; and in women with a history of more than one abortion was 93.3% ($P=0.039$).

Conclusion The most of pregnant women in Bushehr has unfavorable health information seeking behaviors. Since inappropriate information-seeking behavior leads to incorrect information or lack of access to information, it is recommended to teach information seeking skills and consequently empower pregnant women to seek health information.

* Corresponding Author:

Abdolrasool Khosravi, PhD.

Address: Department of Medical Library and Indormation Science, Faculty of Paramedicine, Bushehr University of Medical Sciences, Bushehr, Iran.

Tel: +98 (917) 7706133

E-mail: khosravi2422@gmail.com

Extended Abstract

Introduction

Information seeking behavior is a set of activities that a person performs to satisfy his/her information needs. One of the most important information needs of people is health information need. The set of activities that are carried out to meet this type of needs is known as health information seeking behavior. Many studies have been conducted on the health information needs and health information seeking behaviors, among which are issues about women, pregnancy and related fields. Women should have a set of health information; acquiring health information during pregnancy increases the mother's knowledge and reduces her stress. Correct pregnancy care, due to correct information seeking behavior of pregnant mothers, can reduce the possibility of death due to pregnancy and childbirth. Inadequate care of a pregnant woman during pregnancy, in addition to causing problems for the health of the woman, can lead to adverse consequences in the baby such as miscarriage, stillbirth, premature birth, and low birthweight. Mothers need health information seeking skills in order to be aware of health care. If these skills be favorable, they can help women in the decision-making process in pregnancy and postpartum care. The present study aims to examine the health information seeking behaviors of pregnant women referring to health centers in Bushehr, Iran.

Methods

This is a descriptive-analytical survey. The study population consists of all pregnant women referred to 10 comprehensive health centers and 7 medical centers in Bushehr city (n=1800) in 2020. After calculating the sample size with Cochran's formula, 306 pregnant women were selected using a stratified random sampling method. In order to collect data, a health information seeking behavior questionnaire was used along with a checklist of demographic characteristics and medical and midwifery records. To collect data, a health information seeking behavior questionnaire was used along with a checklist of demographic, medical and obstetric characteristics. The face validity of the questionnaire was confirmed by 11 professors and the reliability coefficient was obtained 0.813. This self-report tool has four subscales including (a) behavior, recognition and interpersonal interactions in searching for pregnancy health information, (b) information sources, (c) active and passive receiving of information, and (d) effect of health information on the disease. The collected data were ana-

lyzed in SPSS v. 24 software. First, the normality of the data was checked using the Kolmogorov-Smirnov test. Then, the data were analyzed using descriptive statistics as well as analytical tests including Chi-square test and Fisher's exact test.

Results

Only 25% of women had favorable health information seeking behavior; three quarters of them showed unfavorable information seeking behavior. The mean score of recognition and interpersonal interactions in searching for pregnancy health information was 60.09 ± 7.66 ; for information sources, it was 60.09 ± 12.92 ; for active and passive receiving of information, it was 47.91 ± 12.66 , and the total mean score of health information seeking behavior was 163.37 ± 25.93 .

According to the findings, there was a significant relationship between the educational level of pregnant women and their health information seeking behaviors ($P=0.004$). With the increase in the educational level of women, the favorable information-seeking behavior increased, such that the favorable health information-seeking behavior was reported in 12.9% of women with junior high school education, in 15.4% with diploma, and in 31.5% with university education. Other demographic variables (age, husband's education, occupation, husband's occupation, income level) had no significant relationship with health information-seeking behavior ($P>0.05$). There was a significant relationship between abortion history and health information-seeking behavior ($P=0.039$) such that unfavorable information-seeking behavior was reported in 72.1% of women with no history of abortion, in 77% with a history of abortion, and in 93.3% with a history of more than one abortion. Other obstetric and medical variables (number of pregnancies, wanted/unwanted pregnancy, body mass index, number of prenatal care, regular use of supplements, history of infectious diseases in recent pregnancy, and history of underlying diseases) had no significant relationship with health information-seeking behavior ($P>0.05$).

Discussion

The results of this study showed that most of the pregnant women who referred to the health centers of Bushehr city had unfavorable health information-seeking behavior, which can be a warning for the health of the mother and the fetus and a warning for the officials and policy makers of the health sector in Iran. Acquiring skills related to health information seeking for pregnant women is of great importance due to the role it plays

in increasing the public health. Based on this, in order to increase the health level of pregnant women, a platform should be developed to teach pregnant women the necessary information and the strategies to find related information. This can facilitate the process of receiving and effective use of health information by pregnant women. Since unfavorable health information-seeking behavior leads to obtaining incorrect information or lack of information, it is recommended to provide necessary training to the pregnant women in the field of information-seeking skills and providing oral and visual education in addition to written educational materials in the form of posters, pamphlets, and brochures. Considering that educational level was an effective factor in pregnant women's health information-seeking behaviors, to minimize the effect of this factor, the health system should be developed for pregnant women with low education, using simple images and cultural examples. It is necessary to take the health information-seeking behaviors of pregnant women into consideration in planning and macroeconomic social and health policies.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

This study received ethical approval from the Ethics Committee of [Bushehr University of Medical Sciences](#) (Code: IR.BPUMS.REC.1399.030).

Funding

This study was extracted from the master thesis of Zahra Khosravi and received financial support from [Bushehr University of Medical Sciences](#).

Authors' contributions

Conceptualization: Shohreh Seyyed Hossini, Sareh Ebrahimi Davvasi, and Abdolrasool Khosravi; Writing: Shohreh Seyyed Hossini and Abdolrasool Khosravi; Data collection: Sareh Ebrahimi Davvasi; Data analysis: Zahra Khosravi and Fatemh Najafi Sharjabad.

Conflicts of interest

The authors declared no conflict of interest.

مقاله پژوهشی

رفتار اطلاع‌یابی زنان باردار مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر بوشهر در سال ۱۳۹۹

شهره سیدحسینی^۱، ساره ابراهیمی دواسی^۱، فاطمه نجفی شرح‌آباد^۲، زهرا خسروی^۱، عبدالرسول خسروی^۱

۱. گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران.
۲. استادیار، گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران.

Citation Seyyed Hossini Sh, Ebrahimi Davvasi S, Najafi Sharjiabad F, Khosravi Z, Khosravi A. [Health Information Seeking Behaviors of Pregnant Women Referred to the Health Centers in Bushehr, Iran (Persian)]. *Journal of Modern Medical Information Sciences*. 2022; 8(2):114-125. <https://doi.org/10.32598/JMIS.8.2.4>

doi <https://doi.org/10.32598/JMIS.8.2.4>

چکیده

هدف آموزش مهارت‌های اطلاع‌یابی سلامت به زنان باردار به ارتقای آگاهی‌های بهداشتی آنان و توانایی آنان در رفتارهای خودمراقبتی و پیشگیرانه بهداشتی منجر خواهد شد. این پژوهش با هدف تعیین رفتار اطلاع‌یابی سلامت زنان باردار مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر بوشهر انجام شد.

روش‌ها مطالعه حاضر از نوع کاربردی و با روش پیمایشی از نوع توصیفی تحلیلی است. نمونه‌های پژوهش شامل ۳۰۶ نفر از زنان باردار مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی شهر بوشهر در سال ۱۳۹۹ است که به صورت نمونه‌گیری طبقه‌بندی تصادفی انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از پرسش‌نامه استاندارد رفتار اطلاع‌یابی سلامت گردآوری شده، و از طریق نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ و آزمون‌های کای‌اسکوئر و فیشر تحلیل شدند.

یافته‌ها یافته‌های پژوهش نشان داد ۲۵ درصد زنان باردار رفتار اطلاع‌یابی مطلوب و ۷۵ درصد رفتار اطلاع‌یابی نامطلوب داشتند. طبق یافته‌ها بین سطح تحصیلات زنان باردار با رفتار اطلاع‌یابی سلامت آنان ارتباط معنی‌دار آماری وجود دارد ($P=0/04$). همچنین رفتار اطلاع‌یابی نامطلوب در زنانی که هیچ سابقه‌ای از سقط نداشتند ۷۲/۱ درصد و در زنان با تجربه یک سقط قبلی ۷۷ درصد و در زنان با سابقه بیش از یک سقط ۹۳/۳ درصد به دست آمد ($P=0/039$).

نتیجه‌گیری نتایج نشان داد بیشتر زنان باردار مراجعه‌کننده به مراکز درمانی شهر بوشهر رفتار اطلاع‌یابی نامطلوب داشتند. از آنجاکه رفتار اطلاع‌یابی نامطلوب باعث دست‌یابی به اطلاعات نادرست و یا عدم دست‌یابی به اطلاعات می‌شود، آموزش مهارت‌های اطلاع‌یابی و به تبع آن توانمندسازی مادران باردار در زمینه جست‌وجوی اطلاعات سلامت، توصیه می‌شود.

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۰ آبان ۱۴۰۰
تاریخ پذیرش: ۲۰ فروردین ۱۴۰۱
تاریخ انتشار: ۱۰ تیر ۱۴۰۱

کلیدواژه‌ها:

سلامت، رفتار اطلاع‌یابی سلامت، زنان باردار

* نویسنده مسئول:

دکتر عبدالرسول خسروی

نشانی: بوشهر، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، دانشکده پیراپزشکی، گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی.

تلفن: ۶۱۳۳-۷۷۰ (۹۱۷) ۹۸+

پست الکترونیکی: khosravi2422@gmail.com

مقدمه

کاهش دهد [۹]. مراقبت‌های دوران بارداری می‌تواند احتمال بروز مرگ‌ومیر و مشکلات ناشی از بارداری و زایمان را از طریق شناسایی و کاهش خطرات بالقوه دوران بارداری و کمک به زنان برای اصلاح عوامل رفتاری که به پیامدهای نامطلوب بارداری منجر می‌شود، کاهش دهد [۱۰]. عدم مراقبت کافی از زن باردار در دوران بارداری، علاوه بر ایجاد مشکلات برای سلامت زن باردار، می‌تواند به ایجاد پیامدهای نامطلوبی در نوزاد از قبیل سقط جنین، مرده‌زایی، تولد زودرس، تولد نوزاد کم وزن، و بسیاری از مشکلات دیگر منجر شود که سبب صرف هزینه‌های درمانی زیادی توسط خانواده می‌شود [۱۰]. مادران به‌منظور آگاهی از مراقبت‌های بهداشتی نیازمند تجهیز به مهارت‌های اطلاع‌یابی سلامت هستند.

نیاز به اطلاعات در زمینه‌های مراقبت‌های بارداری و پس از زایمان در طی دوران بارداری موجب ترغیب زنان به جست‌وجوی اطلاعات می‌شود. چنانچه جست‌وجوی اطلاعات و مهارت‌های اطلاع‌یابی مطلوب باشد در فرایند تصمیم‌گیری به زنان در مراقبت‌های بارداری و پس از زایمان کمک خواهد کرد. بنابراین ارتقای آگاهی‌های بهداشتی زنان باردار به ارتقای توانایی آنان در رفتارهای خودمراقبتی و پیشگیرانه بهداشتی منجر خواهد شد [۷]. همچنین شروع به موقع مراقبت‌های دوران بارداری و تداوم آن در طول بارداری به بهبود نتایج بارداری منجر خواهد شد. با توجه به ضرورت مباحث مطرح‌شده، پژوهش حاضر به بررسی رفتار اطلاع‌یابی سلامت زنان باردار مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی‌درمانی بوشهر در سال ۱۳۹۹ می‌پردازد.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر، پیمایشی از نوع توصیفی تحلیلی و براساس هدف پژوهش، کاربردی است. جامعه آماری شامل کلیه زنان باردار مراجعه‌کننده به ۱۰ مرکز جامع سلامت و ۷ پایگاه بهداشتی در شهر بوشهر (۱۸۰۰ نفر) در سال ۱۳۹۹ بودند. براساس فرمول تعیین حجم نمونه کوکران نمونه ۳۱۶ نفری از زنان باردار مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی‌درمانی شهر بوشهر با استفاده از روش نمونه‌گیری طبقه‌بندی تصادفی انتخاب شدند. جهت گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه رفتار اطلاع‌یابی سلامت به همراه چک‌لیست مشخصات جمعیت‌شناختی و سوابق پزشکی و مامایی استفاده شد. پرسش‌نامه استاندارد رفتار اطلاع‌یابی سلامت قبلاً بومی‌سازی شده و روایی و پایایی آن سنجیده شده است (آلفای کرونباخ=۰/۹۱ درصد) [۱۱]. روایی و پایایی پرسش‌نامه رفتار اطلاع‌یابی سلامت در این پژوهش محاسبه شد. روایی صوری ابزارهای پژوهش حاضر توسط ۱۱ نفر از استادان فن تأیید شد. ضریب پایایی پرسش‌نامه رفتار اطلاع‌یابی سلامت ۰/۸۱۳ گزارش شده است. این پرسش‌نامه، دارای ۴ بعد و ۱۰ مؤلفه است که رفتار اطلاع‌یابی سلامت زنان باردار شامل رفتار، شناخت و تعامل

دنیاى امروز، دنیایی مملو از پدیده‌های ناشناخته است. افراد به‌منظور افزایش آگاهی نسبت به چنین پدیده‌هایی و نیز درک جهان پیرامون خود نیازمند اطلاعات هستند، اطلاعاتی که دستیابی به آن‌ها جز از راه جست‌وجو و کاوش میسر نمی‌شود. اطلاع‌یابی برای آدمی فرایندی حیاتی و ضروری محسوب می‌شود، این فرایند از زندگی روزمره انسان نشئت می‌گیرد. نیازهای اطلاعاتی، فرد را ناگزیر از قرار گرفتن در مجرای اطلاع‌یابی می‌کند که همین امر به شکل‌گیری رفتار اطلاع‌یابی منجر می‌شود.

رفتار اطلاع‌یابی مجموعه فعالیت‌هایی است که یک فرد برای رفع نیاز اطلاعاتی خود انجام می‌دهد [۱]. نوع نیاز اطلاعاتی و شناختی که فرد از نیاز اطلاعاتی خود به دست می‌آورد بر شیوه‌های جست‌وجو یا به تعبیری رفتار اطلاع‌یابی وی تأثیر می‌گذارد. یکی از مهم‌ترین نیازهای اطلاعاتی افراد در زندگی روزمره، نیازهای اطلاعاتی مربوط به حوزه بهداشت و سلامت است. مجموعه فعالیت‌هایی که به‌منظور رفع این نوع نیازها انجام می‌گیرد با عنوان رفتار اطلاع‌یابی سلامت شناخته می‌شود. کسب مهارت‌های اطلاع‌یابی در حوزه سلامت که به تعبیری رفتار اطلاع‌یابی سلامت نیز خوانده می‌شود. از جمله مهارت‌های مهم در زمینه جست‌وجو و بازیابی اطلاعات مفید محسوب می‌شود. رفتار اطلاع‌یابی سلامت، رفتار هدفمند افراد برای ارضای نیاز اطلاعاتی سلامت و بیانگر چگونگی جست‌وجو، یافتن و کاربرد اطلاعات مرتبط با بیماری‌ها توسط آنان است [۲]. در راستای شناخت نیازهای اطلاعاتی حوزه سلامت و رفتارهای اطلاع‌یابی سلامت افراد، پژوهش‌های زیادی انجام شده است. طی ۲ دهه اخیر، پژوهش‌های مربوط به رفتار اطلاع‌یابی سلامت در چندین حوزه مرتبط با سلامت دنبال شده است. از جمله حوزه‌های پژوهشی مهم در عرصه سلامت، موضوعات مربوط به زنان، بارداری و زمینه‌های مرتبط با آن است. در این راستا در زمینه رفتارهای اطلاع‌یابی سلامت و نیازمندی‌های اطلاعات بهداشتی مرتبط با بارداری پژوهش‌هایی انجام شده که بیشتر آن‌ها در کشورهای غربی صورت گرفته است [۳-۸].

بارداری حساس‌ترین و مهم‌ترین مراحل زندگی زنان است. گرچه بارداری یک وضعیت طبیعی است، اما یک دوره آسیب‌پذیر و استرس‌زا در زندگی زن محسوب می‌شود. زنان به‌عنوان مادران جامعه و پرورش‌دهنده نسل آینده باید از مجموعه‌ای از اطلاعات حوزه سلامت آگاهی داشته باشند. کسب اطلاعات سلامت در دوران بارداری موجب افزایش دانش مادر باردار و کاهش استرس او می‌شود. مراقبت‌های درست بارداری که در نتیجه رفتار اطلاع‌یابی صحیح مادران باردار انجام می‌شود، می‌تواند احتمال بروز مرگ‌ومیر ناشی از بارداری و زایمان را

یافته‌ها

در خصوص فراوانی رفتار اطلاع‌یابی سلامت همان‌طور که در **تصویر شماره ۱** نشان داده شده است فقط ۲۵ درصد زنان دارای رفتار مطلوب اطلاع‌یابی سلامت بودند. به طوری که سه‌چهارم زنان رفتار اطلاع‌یابی نامطلوب را نشان دادند.

به‌منظور تعیین رفتار اطلاع‌یابی زنان باردار مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی‌درمانی بوشهر از آزمون آمار توصیفی مانند میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر نمره کسب‌شده جهت توصیف مؤلفه‌های رفتار اطلاع‌یابی استفاده شد که نتایج آن در **جدول شماره ۱** ارائه شده است.

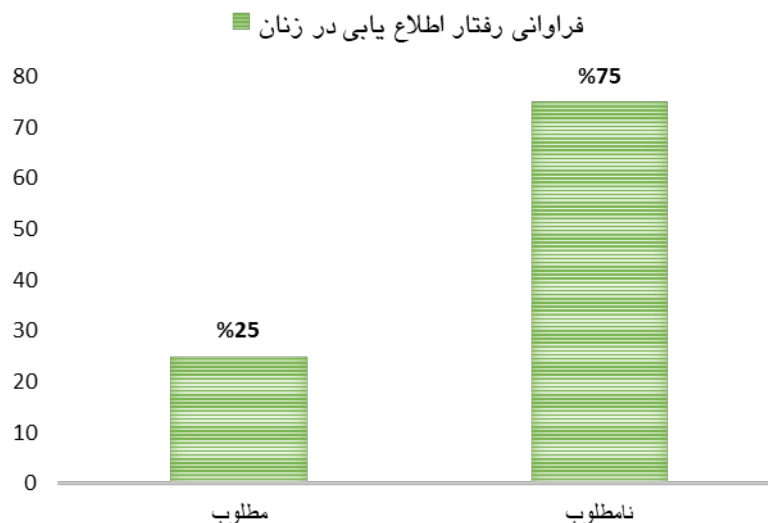
با توجه به **جدول شماره ۱**، میانگین به‌دست‌آمده برای نمرات ابعاد شناخت و تعامل بین فردی در جست‌وجوی اطلاعات سلامت $60/09 \pm 7/66$ ، منابع اطلاعاتی $60/09 \pm 12/92$ ، دریافت فعالانه و غیر فعالانه اطلاعات $47/91 \pm 12/66$ و میانگین نمره کل رفتار اطلاع‌یابی $163/37 \pm 25/93$ برآورد شد.

به‌منظور بررسی متغیرهای جمعیت‌شناختی (سن، تحصیلات، تحصیلات همسر، شغل، شغل همسر، سطح درآمد) بر حسب سطح رفتار اطلاع‌یابی زنان باردار مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی‌درمانی بوشهر از آزمون کای‌اسکوئر و آزمون دقیق فیشر استفاده شد.

با توجه به داده‌های **جدول شماره ۲**، تجزیه و تحلیل یافته‌ها نشان داد بین متغیر سطح تحصیلات زنان باردار و رفتار اطلاع‌یابی ($P=0/004$) ارتباط معنی‌داری وجود دارد. با افزایش سطح تحصیلات زنان، رفتار اطلاع‌یابی مطلوب افزایش یافت. به طوری که رفتار مطلوب اطلاع‌یابی سلامت در زنان با تحصیلات زیر دیپلم ۱۲/۹ درصد، با تحصیلات دیپلم ۱۵/۴ درصد و زنان با

بین فردی در جست‌وجوی اطلاعات سلامت بارداری (۱۷ گویه)، منابع اطلاعاتی (۲۵ گویه)، دریافت فعالانه و غیرفعالانه اطلاعات (۱۵ گویه) و تأثیر اطلاعات سلامت بر بیماری از دیدگاه بیمار (۹ گویه) را در اندازه‌های ۵ درجه‌ای لیکرت از نمره ۱ (کاملاً موافق یا بسیار کم) تا ۵ (کاملاً مخالف یا بسیار زیاد) اندازه‌گیری می‌کند. هرچه امتیاز حاصل‌شده از این پرسش‌نامه بیشتر باشد، نشان‌دهنده میزان بیشتر و بهتر رفتار اطلاع‌یابی سلامت خواهد بود و برعکس. پرسش‌نامه و چک‌لیست همراه هم‌زمان در اختیار زنان باردار مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی قرار خواهد گرفت. پس از تصویب طرح و دریافت کد اخلاق (IR.BPUMS.030.1399.030) از کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی بوشهر و گرفتن تأییدیه و معرفی‌نامه از معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه، به معاونت بهداشتی دانشگاه مراجعه و مجوزهای لازم برای ورود به مراکز بهداشتی‌درمانی شهر بوشهر دریافت شد.

جهت رعایت اصول اخلاقی، شرکت در این مطالعه برای افراد به شکل داوطلبانه بود و در طی پژوهش، نهایت رازداری در نگهداری اطلاعات شخصی فرد پاسخ‌گو رعایت شد و به بیماران اطمینان خاطر داده شد که لزومی برای نوشتن نام و نام خانوادگی آن‌ها نیست. بنابراین تمام اطلاعات جمع‌آوری‌شده از آن‌ها به شکل محرمانه باقی می‌ماند. در مطالعه حاضر به‌منظور تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS نسخه ۲۴ استفاده شد. ابتدا نرمال بودن داده‌ها با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف بررسی شد. سپس داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی مانند میانگین، انحراف معیار، فاصله اطمینان ۹۵ درصد) و همچنین آمار تحلیلی شامل آزمون کای‌اسکوئر و آزمون دقیق فیشر تحلیل شد.

تصویر ۱. فراوانی رفتارهای اطلاع‌یابی سلامت در زنان باردار مراجعه‌کننده به مراکز خدمات جامع سلامت شهر بوشهر

جدول ۱. میانگین نمره و انحراف معیار مؤلفه‌های رفتار اطلاع‌یابی و تأثیر اطلاعات سلامت در زنان باردار

مؤلفه‌های رفتار اطلاع‌یابی	میانگین $\pm$ انحراف معیار	حداقل	حداکثر
شناخت و تعامل بین فردی در جستجوی اطلاعات سلامت	۶۰/۰۹ $\pm$ ۷/۶۶	۴۰/۰۰	۸۵/۰۰
منابع اطلاعاتی	۵۵/۳۷ $\pm$ ۱۲/۹۲	۳۲/۰۰	۱۱۳/۰۰
دریافت فعالانه و غیرفعالانه اطلاعات	۴۷/۹۱ $\pm$ ۱۲/۶۶	۱۷/۰۰	۷۵/۰۰
نمره کل رفتار اطلاع‌یابی	۱۶۳/۳۷ $\pm$ ۲۵/۹۳	۹۴/۰۰	۲۷۰/۰۰

کلیوی، دیابت، فشار خون بالا، آسم، و غیره)) برحسب سطح رفتار اطلاع‌یابی زنان باردار مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی بوشهر از آزمون کای اسکوئر استفاده شد.

با توجه به جدول شماره ۳، مقایسه متغیرهای مامایی و پزشکی برحسب سطح رفتار اطلاع‌یابی سلامت در زنان باردار نشان داد که بین سابقه سقط و رفتار اطلاع‌یابی ارتباط وجود دارد ($P=0/039$). به طوری که رفتار اطلاع‌یابی نامطلوب در زنانی که هیچ سابقه‌ای از سقط نداشتند ۷۲/۱ درصد و در زنان با تجربه ۱

تحصیلات دانشگاهی ۳۱/۵ درصد گزارش شده است. بین سایر متغیرهای جمعیت‌شناختی (سن، تحصیلات همسر، شغل، شغل همسر، سطح درآمد) با رفتار اطلاع‌یابی ارتباط معنی‌داری وجود ندارد ($P>0/05$).

به منظور بررسی متغیرهای مامایی و پزشکی (تعداد بارداری، تعداد سقط، تعداد فرزندان، خواسته یا ناخواسته بودن بارداری اخیر، شروع مراقبت بارداری، مصرف مرتب مکمل‌های آهن و مولتی‌ویتامین، سابقه بیماری‌های زمینه‌ای و مزمن (بیماری

جدول ۲. مقایسه فراوانی متغیرهای جمعیت‌شناختی برحسب سطح رفتار اطلاع‌یابی در زنان باردار

P	تعداد (درصد)		متغیر
	مطلوب	نامطلوب	
۰/۸۹۱	۴ (۲۱/۱)	۱۵ (۷۸/۹)	کمتر از ۲۰ سال
	۳۷ (۲۵)	۱۱۱ (۷۵)	۲۱ تا ۳۰ سال
	۳۴ (۲۵/۸)	۹۸ (۲۴/۲)	۳۱ تا ۴۰ سال
	۱ (۱۴/۳)	۶ (۸۵/۷)	بیشتر از ۴۰ سال
۰/۰۷۸	۵۰ (۲۲/۲)	۱۷۵ (۷۷/۸)	خانه‌دار
	۲۶ (۳۲/۱)	۵۵ (۶۷/۹)	شاغل
۰/۲۵۷	۴۱ (۲۲/۵)	۱۴۱ (۵۷/۷)	آزاد
	۳۵ (۲۸/۲)	۸۹ (۷۱/۸)	کارمند
۰/۰۰۴	۴ (۱۲/۹)	۲۷ (۸۷/۱)	زیر دیپلم
	۱۴ (۱۵/۴)	۷۷ (۸۴/۶)	دیپلم
	۵۸ (۶۸/۵)	۱۲۶ (۳۱/۵)	دانشگاهی
۰/۰۸۴	۵ (۱۱/۹)	۳۷ (۸۸/۱)	زیر دیپلم
	۲۴ (۳۰/۰)	۵۶ (۷۰/۰)	دیپلم
	۴۷ (۲۵/۵)	۱۳۷ (۷۴/۵)	دانشگاهی
۰/۲۴۰	۷ (۱۸/۹)	۳۰ (۸۱/۱)	ضعیف
	۵۶ (۲۴/۱)	۱۷۶ (۷۵/۹)	متوسط
	۱۳ (۳۵/۱)	۲۴ (۶۴/۹)	خوب

جدول ۳. مقایسه فراوانی متغیرهای مامایی و پزشکی برحسب سطح رفتار اطلاع‌یابی سلامت در زنان باردار

P	رفتار اطلاع‌یابی سلامت		متغیر	
	مطلوب	نامطلوب		
۰/۶۸۶	۳۳ (۲۳/۷)	۱۰۶ (۷۶/۳)	بارداری اول	تعداد بارداری
	۴۳ (۲۵/۷)	۱۲۴ (۷۴/۳)	بارداری دوم و بیشتر	
۰/۰۳۹	۶۰ (۳۷/۹)	۱۵۵ (۷۲/۱)	بدون سابقه	سابقه سقط
	۱۴ (۲۳/۰)	۴۷ (۷۷/۰)	یک بار	
	۲ (۶/۷)	۲۸ (۹۳/۳)	بیش از یک بار	
۰/۶۰۶	۲۵ (۲۲/۳)	۸۷ (۷۷/۷)	بدون فرزند	تعداد فرزندان
	۳۴ (۲۲/۶)	۹۰ (۲۷/۴)	یک فرزند	
	۱۴ (۲۷/۵)	۳۷ (۷۲/۵)	۲ فرزند	
	۳ (۱۵/۸)	۱۶ (۸۴/۲)	بیش از ۲ فرزند	
۰/۸۶۱	۶۷ (۲۵/۰)	۲۰۱ (۷۵/۰)	بلی	تمایل به بارداری فعلی
	۹ (۲۳/۷)	۲۹ (۷۶/۳)	خیر	
۰/۹۵۳	۵۲ (۲۵/۱)	۱۵۵ (۷۴/۹)	سه‌ماهه اول	شروع مراقبت بارداری
	۲۱ (۳۴/۷)	۶۴ (۷۵/۳)	سه‌ماهه دوم	
	۳ (۲۱/۴)	۱۱ (۷۸/۶)	سه‌ماهه سوم	
۰/۱۹۴	۶۸ (۲۳/۹)	۲۱۶ (۷۶/۱)	بله	مصرف مکمل آهن
	۸ (۳۶/۴)	۱۴ (۶۳/۶)	خیر	
۰/۲۳۶	۴۸ (۲۲/۹)	۱۶۲ (۷۷/۱)	بله	مصرف مولتی‌ویتامین
	۲۸ (۲۹/۲)	۶۸ (۷۰/۸)	خیر	
۰/۴۷۱	۵۳ (۴۸/۲)	۵۷ (۵۱/۸)	بلی	بیماری زمینه‌ای و مزمن
	۲۰۸ (۷۳/۸)	۷۴ (۲۶/۲)	خیر	

نشئت می‌گیرد و طی مراحل، مدارک و منابع اطلاعاتی با استفاده از فنون خاص مورد جست‌وجو قرار گرفته، سپس اطلاعات موردنیاز استخراج و بازبینی و بررسی می‌شود. در خاتمه این روند اطلاعات بازبینی شده و به حل مسئله منجر می‌شود [۱۲]. براین اساس، رفتار اطلاع‌یابی سلامت را می‌توان چگونگی جست‌وجو، یافتن و به کار بردن اطلاعات مرتبط با بیماری‌ها، کلیه عوامل تهدیدکننده سلامت و فعالیت‌های مرتبط با ارتقای سلامت توسط یک فرد تعریف کرد [۲]. به‌منظور افزایش فعالیت‌های هم‌راستا با مسائل بهداشتی و درمانی و در جهت ارتقای سلامت جامعه، دولت‌ها باید برنامه‌ریزی‌هایی راهبردی در این زمینه انجام دهند تا از این طریق اطلاعات مربوط به حوزه سلامت را در مسیری مشخص، به افراد در سطوح مختلف

سقط قبلی ۷۷ درصد و در زنان با سابقه بیش از ۱ سقط ۹۳/۳ درصد گزارش شده است. بین سایر متغیرهای مامایی و پزشکی (تعداد بارداری، خواسته یا ناخواسته بودن بارداری اخیر، شاخص توده بدن، تعداد مراقبت بارداری، مصرف مرتب مکمل‌ها، سابقه بیماری‌های عفونی در بارداری اخیر و سابقه بیماری‌های زمینه‌ای) با رفتار اطلاع‌یابی ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد ($P > 0/05$).

بحث

رفتار اطلاع‌یابی فرایندی است که در نهایت به کسب اطلاعات مفید منجر شود. در طی این فرایند بشر به‌صورت هدفمند برای تغییر موقعیت دانش تلاش می‌کند. این فرایند از نیاز اطلاعاتی

جامعه منتقل کرده و موجب تسهیل در دریافت و استفاده مؤثر از اطلاعات سلامت توسط افراد جامعه شوند.

بررسی رفتار اطلاع‌یابی سلامت زنان باردار اهمیت بسیاری دارد، زیرا رفتار اطلاع‌یابی سلامت نامطلوب زنان باردار اثراتی زیان‌بار بر سلامت مادران و تولد نوزادان سالم دارد. از جمله آن عدم تشخیص نشانه‌های خطر دوران بارداری، شیوه زندگی ناسالم و تغذیه نامناسب در دوران بارداری، عدم دریافت صحیح و به‌موقع مراقبت‌ها در حین بارداری، تولد نوزاد کم‌وزن، تولد زودرس نوزاد و یا حتی مرگ نوزاد است [۷]. بنابراین بهبود رفتار اطلاع‌یابی زنان باردار یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر است. از جمله عوامل تأثیرگذار بر رفتار اطلاع‌یابی سلامت زنان باردار ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و سوابق پزشکی و مامایی آنان است. براین اساس در پژوهش حاضر رفتار اطلاع‌یابی سلامت زنان باردار مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی‌درمانی شهر بوشهر و ارتباط آن با ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و سوابق پزشکی و مامایی آنان بررسی شد.

بررسی رفتار اطلاع‌یابی سلامت زنان باردار مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی‌درمانی شهر بوشهر نشان داد بیشتر زنان باردار این شهر رفتار اطلاع‌یابی مطلوبی نداشتند. این نتایج با نتایج پژوهش‌هایی که بر روی زنان شهرهایی مثل تهران، همدان و اهواز انجام شده مغایرت دارد [۹، ۱۳، ۱۴]. شاید بتوان ترس زنان باردار از توقف زیاد در مراکز بهداشتی‌درمانی به علت شرایطی که بیماری کرونا ایجاد کرده را از مهم‌ترین دلایل رفتار اطلاع‌یابی نامطلوب زنان باردار شهر بوشهر دانست. همچنین می‌توان سواد اطلاعات ناکافی و عدم توانایی در سنجش اعتبار مطالب، کم‌رویی و خجالتی بودن، نداشتن فرصت کافی برای جست‌وجوی اطلاعات، و ارائه مطالب به زبان پیچیده [۹، ۱۳، ۱۴] را از دلایل دیگر سطح نامطلوب رفتار اطلاع‌یابی زنان باردار شهر بوشهر برشمرد.

از بین مؤلفه‌های رفتار اطلاع‌یابی سلامت، مؤلفه شناخت و تعامل بین‌فردی در جست‌وجوی اطلاعات سلامت به نسبت سایر مؤلفه‌ها نمره بالاتری را کسب کرد. کمترین نمره مربوط به مؤلفه دریافت فعالانه و غیرفعالانه اطلاعات بود، بنابراین می‌توان گفت مشکل اصلی نامطلوب بودن رفتار اطلاع‌یابی سلامت زنان باردار شهر بوشهر دریافت فعالانه و غیرفعالانه اطلاعات است. زنان باردار شهر بوشهر تا حدی توانا به برقراری ارتباط و تعامل با افراد به‌منظور کسب اطلاعات سلامت هستند و تا حدودی منابع اطلاعاتی‌ای که می‌تواند به آن‌ها در دریافت اطلاعات کمک کند را می‌شناسند، اما در درک و فهم اطلاعات سلامت از منابع اطلاعاتی و تعامل با افراد، مشکل دارند. بنابراین قادر به استفاده درست و مطلوب از اطلاعات نیستند.

با مقایسه ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و رفتار اطلاع‌یابی، تنها متغیر تحصیلات با رفتار اطلاع‌یابی رابطه مستقیم و معناداری داشت. به این صورت که با افزایش سطح تحصیلات زنان باردار

رفتار اطلاع‌یابی مطلوب آن‌ها افزایش می‌یافت. پژوهش‌های پیشین نیز سطح تحصیلات بالای زنان باردار را در رفتار اطلاع‌یابی مطلوب آن‌ها مؤثر دانستند [۱۷-۱۵، ۱۳]. در پژوهش حاضر بین رفتار اطلاع‌یابی با سایر متغیرهای جمعیت‌شناختی مانند سن، شغل زن باردار با همسر و سطح درآمد زنان باردار ارتباطی وجود نداشت. پیش‌تر پژوهش‌هایی این مسئله را تأیید کرده بودند [۱۵]. در پژوهش‌های دیگری بین رفتار اطلاع‌یابی با متغیرهای سن، شغل و سطح درآمد زنان باردار [۱۷] و بین رفتار اطلاع‌یابی با متغیر سن رابطه وجود داشت [۱۶]. شاید تناقض در یافته‌های پژوهش‌های نام‌برده، ناشی از محدوده سنی و پراکنندگی سنی و سطح درآمدی جامعه هدف در مطالعات باشد.

با توجه به نتایج پژوهش حاضر بین سابقه سقط و رفتار اطلاع‌یابی نیز رابطه معکوس و معنی‌داری وجود داشت. نتایج نشان دادند زنان بارداری که سابقه سقط قبلی نداشتند رفتار اطلاع‌یابی مطلوبی از خود نشان دادند و برعکس زنان بارداری که سابقه سقط داشتند رفتار اطلاع‌یابی مطلوبی نداشتند. بین سایر متغیرهای مامایی و پزشکی (مانند تعداد بارداری، تعداد فرزندان، خواسته یا ناخواسته بودن بارداری اخیر، شروع مراقبت بارداری، مصرف مرتب مکمل‌های آهن و مولتی‌ویتامین، سابقه بیماری‌های زمینه‌ای و مزمن مانند بیماری کلیوی، دیابت، فشار خون بالا، آسم و غیره) و رفتار اطلاع‌یابی ارتباط معناداری وجود نداشت. در صورتی که پیش‌تر در پژوهش‌هایی ارتباط بین رفتار اطلاع‌یابی با تعداد بارداری [۱۷] و شروع مراقبت بارداری [۱۸] تأیید شده است.

از آنجایی که جامعه پژوهش حاضر را زنان باردار مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی‌درمانی شهر بوشهر تشکیل داده‌اند، تعمیم نتایج پژوهش باید با احتیاط انجام شود. به دلیل مواجهه بودن با عامل انسانی جهت تکمیل پرسش‌نامه‌ها، همچون بسیاری از پژوهش‌های مرتبط با حوزه‌های علوم انسانی و اجتماعی، امکان بروز خطای احتمالی در امر پاسخ‌گویی وجود داشته است.

نتیجه‌گیری

کسب مهارت‌های مرتبط با اطلاع‌یابی سلامت برای زنان باردار با توجه به نقشی که در افزایش سطح سلامت جامعه ایفا می‌کنند، دارای اهمیت بالایی است. براین اساس به‌منظور افزایش سطح سلامت جامعه، باید بستری مهیا شود تا اطلاعات مربوط به حوزه سلامت در مسیری مشخص قرار گیرد و راهبردهای لازم جهت ردیابی این مسیرها به افراد جامعه آموزش داده شود. پیامد چنین کاری تسهیل فرایند دریافت و استفاده مؤثر از اطلاعات سلامت توسط افراد جامعه است. فقدان مهارت‌های اطلاع‌یابی در افراد جامعه به عدم دسترسی کامل و مطلوب به اطلاعات سلامت و به تبع آن کاهش سطح سلامت جامعه منجر می‌شود. بررسی رفتار اطلاع‌یابی سلامت در گروه‌های حساس جامعه مانند

زنان باردار از اهمیت خاصی برخوردار است. در همین راستا نتایج پژوهش حاضر نشان داد بیشتر زنان باردار مراجعه‌کننده به مراکز درمانی شهر بوشهر رفتار اطلاع‌یابی نامطلوبی داشتند که این امر می‌تواند زنگ خطری برای سلامت مادر و جنین و هشدار برای مسئولین و سیاست‌گذاران بخش سلامت باشد. از آنجاکه رفتار اطلاع‌یابی نامطلوب باعث دست‌یابی به اطلاعات نادرست و یا عدم دست‌یابی به اطلاعات می‌شود، توصیه می‌شود آموزش‌های لازم در زمینه مهارت‌های اطلاع‌یابی از طریق مواد آموزشی به زبان ساده و ارائه آموزش شفاهی و تصویری، علاوه بر مواد آموزشی مکتوب به صورت پوستر، جزوه و بروشور، به زنان باردار داده شود. همچنین با توجه به این که تحصیلات به‌عنوان عامل مهم در رفتار اطلاع‌یابی سلامت زنان باردار شناخته شده است. به‌منظور به حداقل رساندن تأثیر این عامل بر رفتار اطلاع‌یابی سلامت، باید نظام سلامت را برای افرادی با تحصیلات پایین از طریق آموزش، با استفاده از تصاویر ساده و مثال‌های فرهنگی برای بالا بردن درک افراد از اطلاعات سلامت، در دسترس ساخت. لازم است در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌های کلان اقتصادی اجتماعی و بهداشتی این نکته مدنظر قرار بگیرد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

این مطالعه دارای تاییدیه اخلاقی به شماره IR.BPUMS. REC.1399.030 از دانشگاه علوم پزشکی بوشهر است.

حامی مالی

این مطالعه از پایان نامه کارشناسی ارشد زهرا خسروی استخراج شده و از دانشگاه علوم پزشکی بوشهر حمایت مالی شده است.

مشارکت نویسندگان

ایده‌پرداز: شهره سیدحسینی، ساره ابراهیمی دواسی، عبدالرسول خسروی؛ نگارش مقاله: شهره سیدحسینی، عبدالرسول خسروی؛ گردآوری داده: ساره ابراهیمی دواسی؛ تحلیل‌های آماری: فاطمه نجفی شرح‌آبادی، زهرا خسروی؛

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

References

- [1] Case D. Looking for information: A survey of research on information seeking, needs, and behavior [Z. Bigdeli, Persian Trans]. Ahvaz: Shahid Chamran University; 2014. [\[Link\]](#)
- [2] Jung M. Determinants of health information-seeking behavior: implications for post-treatment cancer patients. *Asian Pac J Cancer Prev*. 2014; 15(16):6499-504. [\[PMID\]](#)
- [3] Barnes LAJ, Barclay L, McCaffery K, Aslani P. Factors influencing women's decision-making regarding complementary medicine product use in pregnancy and lactation. *BMC Pregnancy Childbirth*. 2019; 19(1):280. [\[PMID\]](#)
- [4] Shieh C, Broome ME, Stump TE. Factors associated with health information-seeking in low-income pregnant women. *Women Health*. 2010; 50(5):426-42. [\[PMID\]](#)
- [5] Grimes HA, Forster DA, Newton MS. Sources of information used by women during pregnancy to meet their information needs. *Midwifery*. 2014; 30(1):e26-33. [\[PMID\]](#)
- [6] Hughson JP, Daly JO, Woodward-Kron R, Hajek J, Story D. The rise of pregnancy apps and the implications for culturally and linguistically diverse women: Narrative review. *JMIR Mhealth Uhealth*. 2018; 6(11):e189. [\[PMID\]](#)
- [7] Ojewole F, Oludipe YO. Pregnancy-related information need and information-seeking pattern among pregnant women attending Antenatal Clinic at Ikorodu General Hospital, Lagos State, Nigeria. *Eur Sci J*. 2017; 13(24):436-47. [\[DOI:10.19044/esj.2017.v13n24p436\]](#)
- [8] Barnes LAJ, Barclay L, McCaffery K, Aslani P. Complementary medicine products information-seeking by pregnant and breastfeeding women in Australia. *Midwifery*. 2019; 77:60-70. [\[PMID\]](#)
- [9] Hamzehei R. [Investigating of health information seeking behavior of pregnant women in Hamadan City in web environment (Persian)] [MSc. Thesis]. Tehran: Shahid Beheshti University of Medical Sciences; 2017. [\[Link\]](#)
- [10] Soleiman Ekhtiari Y, Majlessi F, Rahimi Foroushani A. [Measurement of the constructs of health belief model related to self-care during pregnancy in women referred to south Tehran health network (Persian)]. *Community Health*. 2015; 1(2):89-98. [\[Link\]](#)
- [11] Lalazaryan A. [Investigating of health information seeking behavior Diabetic patients in Isfahan City Based on Lango model (Persian)] [MA thesis]. Isfahan: Isfahan University of Medical Sciences; 2013. [\[Link\]](#)
- [12] Shamsi A. [Health Information seeking behavior among primary school teachers in Tangestan County during 2016-2017 (Persian)]. [MSc Thesis]. Bushehr: Bushehr University of Medical Sciences; 2017. [\[Link\]](#)
- [13] Nasrollahzadeh S. [Health Information-Seeking behavior of pregnant women: A grounded theory study (Persian)]. *Human Inf Interact*. 2015; 1(4):270-81. [\[Link\]](#)
- [14] Sabaghinejad Z, Baji F, Vejdani M. [Online health information seeking behavior among pregnant women referred to Alzahra Hospital, Ahvaz City, Iran (Persian)]. *Health Inf Manag*. 2021; 18(1):33-8. [\[DOI:10.22122/him.v18i1.4277\]](#)
- [15] Das A. Information-seeking among pregnant women: A mixed method approach [PhD dissertation]. Florida: The Florida State University; 2013. [\[Link\]](#)
- [16] Basere F. [Health information behavior assessment in pregnant women in Bushehr city during 2017 (Persian)]. Bushehr: Bushehr University of Medical Sciences; 2017.
- [17] Panahi S, Mahmoudvand F, Sedghi S. [Health Information-Seeking Behavior of Iranian first-time Mothers and First-Time Pregnant Women in Northwest Health Centers of Tehran (Persian)]. *J Community Health Research*. 2020; 9(4):222-32. [\[DOI:10.18502/jchr.v9i4.4975\]](#)
- [18] Gao LL, Larsson M, Luo SY. Internet use by Chinese women seeking pregnancy-related information. *Midwifery*. 2013; 29(7):730-5. [\[PMID\]](#)

This Page Intentionally Left Blank